

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U004922

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 31-08-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Васильєв Олексій Михайлович

2. Oleksii M. Vasyliiev

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 033

Назва наукової спеціальності: Філософія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Філософія

Дата захисту: 29-08-2026

Спеціальність за освітою: 175 Інформаційно-вимірювальні технології

Місце роботи здобувача: Організація відсутня

Код за ЄДРПОУ: 0000000000

Місцезнаходження: 00000, Київ, 00000, Україна

Форма власності: Змішана

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 16084

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 02.15.51

Тема дисертації:

1. Соціокультурні синтези у практиках життєтворчості
2. Sociocultural Syntheses in the Practices of Life-Creation

Реферат/анотація:

1. У дисертації «Соціокультурні синтези у практиках життєтворчості» здійснено філософсько-антропологічне дослідження соціокультурних синтезів як процесуальних механізмів інтеграції культурних смислів, цінностей і практик у життєвому світі людини. Актуальність теми зумовлена необхідністю осмислення життєтворчості в умовах глобалізації, цифровізації, гібридизації соціокультурного простору та екзистенційних викликів сучасності. Обґрунтовано, що життєтворчість є не лише способом індивідуального самоздійснення, а й фундаментальною антропокультурною практикою, у межах якої людина конструює власний життєвий світ, інтегруючи індивідуальний досвід із соціокультурними процесами. У першому розділі «Теоретико-методологічні засади дослідження соціокультурних синтезів у практиках життєтворчості» розглянуто основні підходи до осмислення життєтворчості у сучасній філософській антропології. Проаналізовано евристичний потенціал філософсько-антропологічного, герменевтичного,

феноменологічного та історико-антропологічного підходів. Особливу увагу приділено культурним архетипам як чинникам формування життєвих стратегій людини та механізмам передачі культурного досвіду. Розкрито можливості біографічного методу та біографічної герменевтики у дослідженні життєтворчості, обґрунтовано методологічну доцільність концепції «клаптикових біографій» для аналізу сучасних моделей життєвого досвіду. Доведено, що міждисциплінарний підхід дозволяє розглядати життєтворчість як складний процес взаємодії особистісних, культурних і соціальних чинників. У другому розділі «Соціокультурні синтези у статичних моделях життєтворчості» досліджено базові форми життєтворчості, що забезпечують стабільність і відтворення культурного досвіду. Розглянуто співвідношення містичних та раціональних компонентів у традиційних моделях життєтворчості. Проаналізовано антропологічні моделі *Homo sacer* і *Homo faber* як різні способи самоконструювання людини. Обґрунтовано значення міметичної раціональності як механізму засвоєння культурних норм і цінностей. Особливу увагу приділено проблемі суб'єктності життєтворчості, яка визначається як здатність людини до самовизначення, рефлексії та відповідального вибору життєвих стратегій. Запропоновано амбівалентну модель життєтворчості в опціях позитивної та негативної антропології, що дозволяє аналізувати як конструктивні, так і деструктивні форми людської самореалізації. У третьому розділі «Динамічні практики життєтворчості у глокальних соціокультурних контекстах» досліджено трансформації життєтворчості під впливом глобалізаційних процесів. Показано, що сучасна людина функціонує в умовах взаємодії локальних і глобальних культурних впливів, що сприяє виникненню нових соціокультурних синтезів. Розкрито специфіку органічних соціокультурних синтезів, які формуються внаслідок природної інтеграції культурних традицій, та механічних синтезів, що виникають під впливом зовнішнього примусу або кризових обставин. Проаналізовано вплив війни, соціальної нестабільності та вимушеної мобільності на практики життєтворчості. Окрему увагу приділено ролі медіа та цифрових технологій у формуванні сучасних моделей самореалізації. Доведено, що цифрове середовище створює нові можливості для конструювання ідентичності, але водночас породжує ризики симулятивних форм життєтворчості та неавтентичної саморепрезентації. У результаті дослідження обґрунтовано, що соціокультурні синтези є важливими механізмами інтеграції індивідуального та колективного досвіду, забезпечують збереження культурної спадкоємності та формування нових моделей людського буття. Наукова новизна роботи полягає у філософсько-антропологічній концептуалізації соціокультурних синтезів у практиках життєтворчості, обґрунтуванні їх процесуального характеру та розробці амбівалентних антропологічних моделей самоконструювання людини. Практичне значення результатів дослідження полягає у можливості їх використання у подальших розвідках з філософської антропології, філософії культури, філософії освіти, психології особистості, а також у розробці навчальних курсів і програм, спрямованих на розвиток життєтворчих компетентностей та гуманітарно-рефлексивної культури мислення.

2. The dissertation "Sociocultural Syntheses in the Practices of Life-Creation" presents a philosophical and anthropological study of sociocultural syntheses as procedural mechanisms for integrating cultural meanings, values, and practices into the human lifeworld. The relevance of the research is determined by the necessity of comprehending life-creation under conditions of globalization, digitalization, the hybridization of sociocultural space, and the existential challenges of contemporary society. It is substantiated that life-creation is not only a means of individual self-realization but also a fundamental anthropocultural practice through which a person constructs their own lifeworld by integrating individual experience with sociocultural processes. The first chapter, "Theoretical and Methodological Foundations for the Study of Sociocultural Syntheses in the Practices of Life-Creation," examines the principal approaches to understanding life-creation within contemporary philosophical anthropology. The heuristic potential of philosophical- anthropological, hermeneutic, phenomenological, and historical-anthropological approaches is analyzed. Particular attention is devoted to cultural archetypes as factors shaping human life strategies and mechanisms of cultural transmission. The possibilities of the biographical method and biographical hermeneutics in the study of life-creation are revealed, while the methodological relevance of the concept of "patchwork biographies" for analyzing contemporary models of life experience is substantiated. It is demonstrated that an interdisciplinary approach makes it possible to consider life-creation as a

complex process of interaction among personal, cultural, and social factors. The second chapter, "Sociocultural Syntheses in Static Models of Life- Creation," investigates the basic forms of life-creation that ensure the stability and reproduction of cultural experience. The relationship between mystical and rational components in traditional models of life-creation is examined. The anthropological models of Homo sacer and Homo faber are analyzed as different modes of human self-construction. The significance of mimetic rationality as a mechanism for the assimilation of cultural norms and values is substantiated. Particular attention is paid to the problem of the agency of life-creation, defined as the human capacity for self-determination, reflection, and the responsible choice of life strategies. An ambivalent model of life-creation within the framework of positive and negative anthropology is proposed, making it possible to analyze both constructive and destructive forms of human self-realization. The third chapter, "Dynamic Practices of Life-Creation in Glocal Sociocultural Contexts," explores the transformations of life-creation under the influence of globalization processes. It is shown that contemporary individuals function within the interaction of local and global cultural influences, which contributes to the emergence of new sociocultural syntheses. The specific features of organic sociocultural syntheses, formed through the natural integration of cultural traditions, and mechanical syntheses, emerging under conditions of external coercion or crisis circumstances, are revealed. The influence of war, social instability, and forced mobility on practices of life-creation is analyzed. Special attention is given to the role of media and digital technologies in shaping contemporary models of self-realization. It is demonstrated that the digital environment creates new opportunities for identity construction while simultaneously generating risks of simulacral forms of life-creation and inauthentic self-representation. The study substantiates that sociocultural syntheses are important mechanisms for integrating individual and collective experience, ensuring the preservation of cultural continuity and the formation of new models of human existence. The scientific novelty of the dissertation lies in the philosophical-anthropological conceptualization of sociocultural syntheses in the practices of life-creation, the substantiation of their procedural nature, and the development of ambivalent anthropological models of human self-construction. The practical significance of the research results lies in the possibility of their application in further studies in philosophical anthropology, philosophy of culture, philosophy of education, personality psychology, as well as in the development of academic courses and educational programs aimed at fostering life-creative competencies and a humanistic-reflective culture of thinking.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Васильєв О. М. Філософсько-антропологічне підґрунтя біографічної міфотворчості: літературна вигадка як практика саморепрезентації. Культурологічний альманах. 2023. Вип. 3. С. 96–101.
- Васильєв О. М. Біографія і автобіографія: колізії вигадки і реальності в описах життєтворчості особистості. Освітній дискурс. 2023. Вип. 46 (10–11). С. 50–58.
- Васильєв О. М. Життєтворчість у часи екзистенційних випробувань на тлі повномасштабного вторгнення РФ в Україну. Вісник Львівського університету. Серія: філософсько-політологічні студії. 2024. Вип. 53. С. 31–37.
- Васильєв О. М. Світоглядний синтез як стратегія подолання соціокультурної дисоціації: інтегральний підхід у практиках життєтворчості. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2025. Вип. 57. С. 11–16.

- Васильєв О. М. Перспективи самореалізації людини у ситуації війни та вимушеної ізоляції. Освіта і доля нації. Освіта та екзистенційні виклики сучасності: війна та нові різновиди пандемії : Матеріали XXIII Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 30 вересня 2022 року) / Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди ; редкол.: Ю. Д. Бойчук (голов. ред.) та ін. Харків : ХНПУ, 2022. С. 51–52.
- Васильєв О. М. Г. С. Сковорода: рефлексії життєтворчості і практичні настанови самореалізації філософа (Розділ колективної монографії). 6201755761479585 7 Григорій Сковорода і ми українці: диво першого кроку і сила ініціативи: колективна монографія ; за заг. ред. Ю. Бойчука, М. Култаєвої / ХНПУ імені Г. С. Сковороди. Харків, 2023. С. 356–361.
- Васильєв О. М. Небезпечні тенденції засобів цифрового батьківського контролю на життєтворчі процеси дітей та підлітків. Матеріали доповідей науково-практичної on-line конференції Моделі життєтворчості у сучасних соціокультурних контекстах (10 листопада 2023 року) ; редкол.: І. Дорожко, О. Малихіна, К. Беляєва / ХНПУ імені Г. С. Сковороди. Харків, 2023. С. 27.
- Васильєв О. М. Життєтворчість у часи екзистенційних випробувань: страх як завада та стимул. Освіта і доля нації. Contra spem spero: Україна і світ у часи випробувань : матеріали XXIV Міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 10 листоп. 2023 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Харків : ХНПУ, 2023. С. 38–40.
- Васильєв О. М. Філософські ідеї Г. С. Сковороди як дороговказ у життєтворчості сучасної людини. Незламність у битвах зі злом: заповіт Сковороди українцям і людству : матеріали IX Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю, Харків, 1–4 груд. 2023 р. / Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди. Харків, 2024. ; редкол.: М. Д. Култаєва (голов. ред.) та ін. Харків, 2024. С. 11–13.
- Васильєв О. М. Життєтворчість І. Канта в рецепції сучасників і нащадків. Освіта і доля нації. Мораль, право, освіта – заповіт І. Канта сучасному людству: Матеріали XXV Міжнародної науково-практичної конференції (24 травня 2024 р.) / Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди. Харків, 2024. С. 36–39.
- Васильєв О. М. Моделі життєтворчості у «Байках харківських» Г. С. Сковороди. Людське буття у спадщині Григорія Сковороди. Матеріали Всеукраїнського Круглого Столу, присвяченого 250-річчю від дня написання Байок Харківських (20 червня 2024 р.) / Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди. Харків, 2024. С. 15–16.
- Васильєв О. М. Амбівалентність практик життєтворчості у творчості Г. Сковороди. Під знаком Григорія Сковороди: зоряний час української культури. Матеріали X щорічної Всеукраїнської (з міжнародною участю) науково-практичної конференції (03 грудня 2024 року) / Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди. Харків, 2024. С. 17–18.
- Васильєв О. М. Соціальні мережі як симулякри життєтворчості: культурно-антропологічний аналіз. Цифрова трансформація освіти і науки Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції (06-07 березня 2025 року). / Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди. Харків, 2025. С. 118–120.
- Васильєв О. М. Педагогічні стратегії життєтворчості Г. Сковороди в практиках громадянського виховання. Матеріали XI всеукраїнської науково-практичної конференції під знаком Григорія Сковороди: зоряний час української культури. (5–6 грудня 2025 р.) / Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди. Харків, 2026. С. 20–21.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Борисов Володимир Андрійович
2. Volodymyr A. Borysov

Кваліфікація: к. філол. н., доцент, 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7468-727X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Карпець Любов Анатоліївна
2. Lubov Karpets

Кваліфікація: д. філ. н., професор, 09.00.10

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4263-7806

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія фізичної культури

Код за ЄДРПОУ: 02928261

Місцезнаходження: вул. Клочківська, Харків, Харківський р-н., 61058, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство молоді та спорту України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сошніков Андрій Олександрович
2. Andrij O. Soshnikov

Кваліфікація: д. філ. н., професор, 09.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0003-1240-6091

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дроботенко Мар'яна Олександрівна

2. Mariana O. Drobotenko

Кваліфікація: д. філ. н., доц., 09.00.10

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8053-5595

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Триняк Майя Вікторівна

2. Maiia Tryniak

Кваліфікація: д. філ. н., професор, 09.00.10

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4981-8535

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Радіонова Наталія Василівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Радіонова Наталія Василівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Новолокін Антон Володимирович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна